

CRV-directeur Ate Lindeboom: 'We richten ons niet op één ras, maar op rundveeverbetering in de breedste zin van het woord'

Investeren in het tweede rundveeras ter wereld

De Duitse ki-organisatie CRV Meggle draait in het jaar na overname door CRV een positief resultaat. Met de uitbreiding in het fleckviehproduct wil CRV haar continuïteit veiligstellen. Inmiddels zijn er bijna 200.000 doses fleckviehsperma geëxporteerd.

tekst Tijmen van Zessen

De fleckviehstieren van CRV Meggle verkwikken zich in het voorjaarszonnetje. Een stierverzorger is bezig aan zijn dagelijkse ronde en ververst het stro in het buitenverblijf van de rode witkopen. Noch voor de stieren, noch voor de stierverzorger is er sinds de overname door CRV iets veranderd. Dat was ook het plan met de in 2009 verworven vestiging: eenwording zonder de eigenheid van het bedrijf te verliezen.

'We hebben sinds de overname geen klant verloren, ondanks de behoudende mentaliteit van de veehouders. Het aantal inseminaties is zelfs toegenomen',

vertelt Josef Dengg niet zonder trots. Samen met Axel Escher, voorman van CRV Duitsland, voert hij de leiding over het bedrijf CRV Meggle, dat tot vorig jaar toebehoorde aan een gelijknamige zuivelonderneming. Escher: 'De overname was een totale verrassing voor de omgeving. De kleinere ki-coöperaties van deze regio belden me stuk voor stuk met de vraag wat we van plan waren; de hele operatie was tot het laatste moment geheim.'

Winstgevend bedrijf

Het ki-station CRV Meggle ligt diep in het zuiden van Duitsland in de deelstaat

Josef Dengg

Axel Escher

Beieren, dicht bij de buurlanden Oostenrijk en Tsjechië. Deze landen zijn de bakermat van het fleckviehras. Het fokprogramma van CRV Meggle test uitsluitend fleckviehstieren, jaarlijks zo'n 55 stuks. Wat wil een Nederlands/Vlaamse veeverbeteringspartij met een ras dat aan het thuisfront nauwelijks betekenis heeft? CRV-directeur Ate Lindeboom noemt daarvoor twee belangrijke zaken: 'Wij willen internationale groei realiseren. Duitsland heeft de grootste populatie melkkoeien in Europa en is voor ons een groeiemarkt. Dit bedrijf kwam te koop en bood de kans om onze positie in Duits-

Herbeoordeling exterieur

Een tweede beoordeling van het exterieur is in Nederland meermalen stof voor discussie geweest. In Duitsland heeft Eusema – een samenwerkingsverband van vier ki-organisaties, waaronder CRV Meggle – hiertoe het initiatief genomen. Onder de titel 'Die besten nach 3 Kälbern' publiceert CRV Meggle haar topstieren. Behalve de tendens van het exterieur – die overigens niet meetelt voor de officiële fokwaardeschatting – is uitgerekend hoeveel dochters er nog over zijn na drie keer kalven. Lijstaanvoerder is Rau (v. Rumba); 79 procent van zijn dochters is na drie keer afkalven nog op het bedrijf aanwezig.

land te versterken. CRV Meggle was en is een winstgevend bedrijf, ook in dit eerste jaar na overname. Daarnaast richten we ons in de breedste zin van het woord op rundveeverbetering, we beperken ons niet tot één ras. Fleckvieh is in omvang na holstein het tweede ras ter wereld.' Lindeboom wijst verder op de voordelen van samenwerking met het Tsjechische fleckviehprogramma van CRV. Er staan al stieren van CRV Meggle gehuisvest in Tsjechië. Verder is er een samenwerkingsverband met Genostar, een ki-organisatie in Oostenrijk.

De vraag blijft natuurlijk welk nut de overname heeft voor de veehouders in Nederland en Vlaanderen. Lindeboom: 'Om voor de toekomst voldoende basis onder hun coöperatie te houden is het van belang om nieuwe technieken te ontwikkelen en te onderzoeken. Innovatie is steeds belangrijker, maar kost ook geld. Daar zijn aantallen voor nodig, omzet uit spermaverkoop.'

Stieren van de veiling

De aantallen van CRV Meggle liggen op dit moment op zo'n 140.000 eerste inseminaties fleckviehsperma per jaar, wat neerkomt op tien procent marktaandeel in Beieren. Daarmee is het bedrijf de vijfde partij, met Neustadt/Aisch en München-Grub als belangrijkste concurrenten. De verwachting is dat het marktaandeel in het huidige seizoen kan stijgen, omdat CRV Meggle eigenaar is van de vijf hoogste fleckviehstieren op basis van de totaalindex GZW. Vorig jaar werden daarnaast bijna 200.000 doses sperma geëxporteerd naar met name Turkije.

Dextro kent in de uiervererving zijn specialisme, hij is intussen stiervader

Voorheen was er nauwelijks sprake van export.

Niet als de andere ki-organisaties in Beieren koopt CRV Meggle de stieren op een leeftijd van twaalf tot veertien maanden op een veiling. Bedrijfsleider Josef Dengg: 'Het stamboek organiseert jaarlijks twaalf van deze veilingen. Veehouders verkopen er ook hun stierkalveren voor de mesterij, doorgaans op een leeftijd van vier weken.'

De ki-organisaties kunnen op de veiling uit het stieraanbod kiezen welke stieren het meest bevalt. Niet alle stieren uit het aanbod worden ingezet; van de tien tot dertig stieren op de veiling worden er doorgaans vijf verkocht aan een ki. De prijzen variëren sterk: van drieduizend euro per stier tot wel dertigduizend euro, het gemiddelde komt uit op zo'n 6500 euro.

De veehouder profiteert volgens Axel Escher van goede kalverprijzen op de veiling. Een stierkalf voor de mesterij levert er op een leeftijd van vier tot zes

weken tussen de 450 en 500 euro op. Fleckvieh is dan ook een echt dubbeldoelras; een gemiddeld fleckviehbedrijf haalt – ook door goede opbrengsten voor slachtvee – twintig procent van de omzet uit veeverkoop en tachtig procent uit de verkoop van melk. 'De melkproductie is het belangrijkste kenmerk, maar het vlees telt zeker mee', vertelt Josef Dengg. 'In de totaalindex is niet voor niets een weging van 16,5 procent toegekend aan de fokwaarde vlees.'

Complexe ki-structuur

De veeverbeteringsstructuur in Beieren verschilt met die van de andere staten in Duitsland. Binnen het stamboek bestaan afzonderlijke organisaties (zoals Traunstein of Mühlendorf) die verantwoordelijk zijn voor de selectie en paring van stiermoeders. De ki-organisaties (zoals CRV Meggle, München-Grub of Neustadt/Aisch) doen voorstellen voor de combinatie. De exterieurbeoordeling en de fokwaardeschatting zijn bij een over-

In totaal huisvest CRV Meggle op dit moment 92 stieren

Snoeptrommel

Deze bak met deksel is bedoeld als snoeptrommel voor de stieren. 'Als een stier sperma geproduceerd heeft, gaat het deksel omhoog en krijgt hij wat krachtvoer. Zo niet, dan blijft het deksel dicht', vertelt Josef Dengg. Hij keek de werkwijze af van een Zweedse ki-organisatie. Maandag is de dag dat de stieren produceren, topstieren springen tweemaal daags. Als het nodig is, volgen er op donderdag twee extra sprongen.

heidsinstantie ondergebracht (Bayerische Landesanstalt für Landwirtschaft). Een andere overheidsinstantie is verantwoordelijk voor de registratie van melkproductie. Deze partijen zijn eigenaar van de data.

Dit laatste punt is direct een belangrijk verschil met de Nederlands/Vlaamse situatie. Daar heeft CRV de beschikking over gegevens waarmee het mogelijk is om veehouders diensten te verlenen, bijvoorbeeld op het gebied van vruchtbaarheidsbegeleiding. Voor de Duitse markt is dit complexer, omdat gegevens niet vrij beschikbaar zijn. Dezelfde kwestie speelt rondom de inzet van genomic selection. De centrale vraag hierbij is: wie mag de stieren testen en wie de data gebruiken? De ki-organisaties hebben de stieren in bezit, terwijl de stamboeken de fokwaarden beheren.

Josef Dengg verwacht niettemin dat genomic selection ook bij fleckviehstieren zijn intrede doet. 'Eind 2010 verwachten we de eerste officiële fokwaarden op

basis van genomic selection. Het plan is om volgend voorjaar over te gaan op officiële fokwaarden. De universiteit doet het onderzoek en op termijn moeten de ki-organisaties de kosten betalen.'

Josef Dengg voorziet dat ki-organisaties in de toekomst stieren testen voordat ze op de veiling worden aangeboden. Ki-organisaties kopen op enig moment alleen nog maar stieren waarvan testgegevens bekend zijn.

Op termijn ook holsteins testen

De overname van CRV Meggle betekent dat CRV ook in Duitsland holsteinstieren kan testen, hoewel de capaciteit van 100.000 holsteininseminaties (zes procent op het totaal aantal inseminaties in Beieren) beperkt is. Ate Lindeboom: 'We bekijken dat wel, maar er is nog geen beslissing. In september willen we CRV Meggle integreren in onze businessunit West-Europa. Dan besluiten we ook over een eventueel holsteinprogramma in Zuid-Duitsland.'

Fleckvieh: het tweede ras ter wereld

Het fleckviehras is een van de oudste rassen van Europa en heeft een populatie van ongeveer 41 miljoen dieren wereldwijd (inclusief het aanverwante simmental). Daarmee is het in omvang na holstein het tweede ras ter wereld. Fleckvieh is verspreid over de hele wereld; er lopen grote populaties fleckviehkoeien in Rusland, China en de staten van de voormalige Sovjetunie. De belangrijkste

melkproductie in eerste lactatie	6500 tot 7500 kg
gehalten	4,2% vet en 3,7% eiwit
levensproductie	30.000 kilo melk
dagelijkse groei meststiertjes	1300 gram
gewicht volwassen koe	650 tot 850 kilo
hoogtemaat volwassen koe	140 tot 150 cm

Tabel 1 – Fokdoel fleckvieh in Beieren (bron: CRV Meggle)

populaties bevinden zich in Zuid-Duitsland, Oostenrijk en Tsjechië.

CRV test uit deze drie landen gezamenlijk honderd stieren per jaar. CRV Meggle neemt daarvan 55 stieren voor rekening. De organisatie huisvest op dit moment 92 stieren, van jong tot oud. De overige stieren staan in Tsjechië.

De dubbeldoelfunctie van het ras komt tot uitdrukking in het fokdoel (tabel 1) en in de totaalindex GZW. Melkproductie telt daarin voor 37,8 procent, vlees voor 16,5 procent, gezondheid voor 43,7 procent en melkbaarheid voor twee procent. De fleckviehkoe werd vroeger vooral gehouden vanwege de prima melkproductie met voornamelijk gras als basis. Het ras presteert goed onder extensieve omstandigheden (tabel 2).

fleckviehkoeien	950.000
eerste inseminaties	1,39 miljoen
stamboekoeien	650.000
stamboekbedrijven	19.500
stiermoeders	9000
in te zetten stieren	450 per jaar

melkproductie per koe per jaar

melk	7096 kg
vet	4,13%
eiwit	3,48%

afkalfleeftijd vaarzen	29,6 maanden
tussenkalftijd	391 dagen
gem. leeftijd bij afvoer	5,4 jaar
gem. levensproductie	19.700 kg melk
gem. vleesproductie	1350 gram per dag

Tabel 2 – Gegevens fleckviehkoeien in Beieren (bron: CRV Meggle)